

A TOVÁBBTANULÁSI MOTIVÁCIÓK ÉS A PERZISZTENCIA ÖSSZEFÜGGÉSEI A FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK KÖRÉBEN

Fényes Hajnalka, Pally Katalin, Mohácsi Márta

HUCER online konferencia 2020. május 27-28.

KUTATÁSI PROBLÉMA ÉS HIPOTÉZIS

A felsőoktatáskutatásban gazdag szakirodalom foglalkozik a felsőoktatási lemorzsolódással (Tinto, Pascarella, Astin, Pusztai), emellett a továbbtanulási motivációk vizsgálata is fontos kutatási terület (Houle, Lepper, Knutsen, Pires). Hipotézisünk szerint a karriertudatos hallgatók az emberi tőke modell jóslatát (a diplomával

szerezhető jól jövedelmező állás, könnyebb elhelyezkedés és elismert foglalkozás szerzése) veszik elsősorban figyelembe a továbbtanulás során, illetve emellett elkötelezettebbek tanulmányaik befejezése mellett (perzisztensek), és ezért erőfeszítéseket is hajlandók tenni.

További hipotéziseinkben a karriertudatosság és a háttérváltozók kapcsolatáról szólnak, melyeket a feltárt szakirodalom alapján fogalmaztunk meg.

KARRIERTUDATOSSÁG ÉS PERZISZTENCIA

Karriertudatosság/pályaválasztási tudatosság:

hogyan a fiatalok tudomást szereznek a karrier lehetőségekről és az azokkal kapcsolatos követelményekről (Tuckman, 1974, Molnárné Konyha, 2014)

A perzisztencia pedig Astin (1993) szerint a tanulmányok befejezése melletti elkötelezettség és a tanulmányokba fektetett idő és erőfeszítés is. (mi is eszerint mértük) Azok a diákok, akiknek határozott karrier-elképzelései vannak, motiváltabbak és jobban elkötelezettek a tanulás iránt (CEDEFOP, 2017).

ADATOK ÉS MÓDSZEREK

Az adatok egy 2018/19-es tanévben felvett, nagymintás hallgatói adatbázisból származnak (N=2199). A kutatás Magyarország keleti régiójának felsőoktatási intézményeiben, valamint négy ország (Szlovákia, Románia, Ukrajna, Szerbia) felsőoktatási intézményeiben folyt. Elsőként főkomponenseket képeztünk a perzisztencia és a továbbtanulási motivációk mutatói mentén (lásd az 1. táblázatot) majd regressziós módszerrel vizsgáltuk a főkomponensek és a háttérváltozók kapcsolatát (lásd a további 4 táblázatot).

EREDMÉNYEK

A karriertudatosság két összetevője együtt mozgott (emberi tőke modell jóslatának figyelembe vétele és a perzisztencia). Hipotézisünkkel szemben épp a nők voltak karriertudatosak és perzisztensek. Nem csak a rosszabb társadalmi háttér esetén nagyobb a lemorzsolódás veszélye, és nem csak rájuk jellemző, hogy kevésbé karriertudatosak. A gazdasági és a reál területeken is jellemző a családi hagyományt követő nem perzisztens attitűd, azaz van esély, hogy egy jó álláslehetőség esetén nem fejezik be a képzést. Humán területek és pedagógusok: nem anyagi és nem karriertudatos attitűd (ok: itt nem lehet jól keresni) Mindezek fontos beavatkozási pontok lehetnek az oktatáspolitikusok számára!

	Főkomponensek			
	1	2	3	4
A tanulmányok, amelyeket folytatok, hasznosak lesznek számomra a szakmai karrierem során.	0.431	-0.426	0.188	0.289
Nagyon elszánt vagyok a tanulmányaim befejezését illetően.	0.445	-0.59	0.183	0.176
Szeretnék minél jobb tanulmányi eredményeket elérni.	0.484	-0.547	0.208	0.115
Mindent megteszek annak érdekében, hogy részt vehessek az előadásokon, szemináriumokon, gyakorlati órákon.	0.444	-0.527	0.243	0.102
Hogy jól jövedelmező állást találjak.	0.492	0.301	-0.55	0.408
Hogy elismert foglalkozásom legyen.	0.632	0.127	-0.502	0.25
Hogy gyarapítsam tudásom.	0.626	-0.215	-0.119	-0.408
Hivatásom keresése.	0.527	-0.179	-0.149	-0.559
Mert diplomával könnyebb elhelyezkedni.	0.501	0.273	-0.266	-0.01
Mert még nem akartam dolgozni.	0.224	0.558	0.374	0.084
Hogy sokféle kapcsolatot alakítsak ki.	0.49	0.288	0.086	-0.162
Családi hagyományt követtem.	0.267	0.444	0.378	0.259
Megengedhettem magamnak anyagilag.	0.437	0.401	0.393	0.122
Nem kellett tandíjat fizetni.	0.321	0.36	0.364	-0.244
Társadalmi mobilitás reménye, kitérés.	0.409	0.325	-0.031	-0.222

KARRIERTUDATOS humántőke növelő és perzisztens attitűd	Beta	Beta	Beta
Nem (1: férfi)	-0.071**	-0.075**	-0.093**
Anyá elvégzett osztályok száma	0.02	0.018	0.011
Apa elvégzett osztályok száma	0.06	0.06	0.055
Család objektív anyagi helyzete (1-9)	0.063*	0.072*	0.065*
Család relatív anyagi helyzete (1-5)	0.051	0.045	0.052
Saját objektív anyagi helyzet (1-6)	0.053	0.051	0.055
Saját szubjektív anyagi helyzet (1-4)	0.042	0.045	0.038
14 éves kori településtípus (1: város)	-0.057*	-0.058*	-0.062*
Magyarország (ref szerbia)		0.006	-0.008
Románia		0.03	0.031
Ukrajna		0.026	0.024
Szlovákia		-0.049	-0.036
Finanszírozás (1: állami)			0.1**
Human (ref egyéb)			-0.018
Gazdasági			0.103**
Reál			-0.041
Pedagógus			-0.088*
Adj R square	0.033	0.034	0.057

MÓDSZEREK

KARRIERTUDATOS, HUMÁNTŐKE NÖVELŐ ÉS EGYBEN PERZISZTENS ATTITÜD

Családi hagyományt követő nem perzisztens	Beta	Beta	Beta
Nem (1: férfi)	0.160***	0.157***	0.142***
Anyá elvégzett osztályok száma	0.045	0.04	0.038
Apa elvégzett osztályok száma	0.042	0.039	0.034
Család objektív anyagi helyzete (1-9)	0.068*	0.055	0.052
Család relatív anyagi helyzete (1-5)	0.054	0.058*	0.074*
Saját objektív anyagi helyzet (1-6)	-0.021	-0.028	-0.029
Saját szubjektív anyagi helyzet (1-4)	-0.048	-0.037	-0.033
14 éves kori településtípus (1: város)	-0.009	0.006	0.01
Magyarország (ref Szerbia)		0.085*	0.038
Románia		0.023	-0.006
Ukrajna		0.12***	0.109***
Szlovákia		0.082**	0.105***
Finanszírozás (1: állami)			0.053*
Human (ref egyéb)			0.05
Gazdasági			0.097**
Reál			0.088**
Pedagógus			-0.055
Adj R square	0.042	0.056	0.078

NEM ANYAGIAS NEM KARRIERTUDATOS	Beta	Beta	Beta
Nem (1: férfi)	-0.073**	-0.045	-0.001
Anyá elvégzett osztályok száma	0.036	0.059	0.058
Apa elvégzett osztályok száma	0.063*	0.063*	0.069*
Család objektív anyagi helyzete (1-9)	-0.142***	-0.124***	-0.118***
Család relatív anyagi helyzete (1-5)	0.134***	0.124***	0.143***
Saját objektív anyagi helyzet (1-6)	-0.002	-0.008	-0.013
Saját szubjektív anyagi helyzet (1-4)	0.02	0.017	0.016
14 éves kori településtípus (1: város)	0.036	0.062*	0.069**
Magyarország (ref Szerbia)		-0.206***	-0.127**
Románia		-0.086*	-0.012
Ukrajna		-0.029	-0.001
Szlovákia		-0.009	-0.033
Finanszírozás (1: állami)			0.093***
Human (ref egyéb)			0.005
Gazdasági			-0.106***
Reál			-0.078**
Pedagógus			0.102**
Adj R square	0.033	0.052	0.089

CSAK ANYAGI CÉLÚ ATTITÜD	Beta	Beta	Beta
Nem (1: férfi)	0.044	0.04	0.005
Anyá elvégzett osztályok száma	-0.006	-0.009	-0.015
Apa elvégzett osztályok száma	0.076*	0.074*	0.075*
Család objektív anyagi helyzete (1-9)	0.004	0.011	0.028
Család relatív anyagi helyzete (1-5)	0.111***	0.104***	0.082**
Saját objektív anyagi helyzet (1-6)	0.081**	0.072*	0.054
Saját szubjektív anyagi helyzet (1-4)	0.043	0.048	0.05
14 éves kori településtípus (1: város)	-0.015	-0.011	-0.01
Magyarország (ref Szerbia)		0.087*	0.038
Románia		0.105**	0.067
Ukrajna		0.068*	0.069*
Szlovákia		0.024	0.033
Finanszírozás (1: állami)			-0.119***
Human (ref egyéb)			-0.09**
Gazdasági			0.067*
Reál			0.022
Pedagógus			-0.072*
Adj R square	0.045	0.048	0.079

CSALÁDI HAGYOMÁNYT KÖVETŐ NEM PERZISZTENS ATTITÜD

NEM ANYAGIAS ÉS NEM KARRIERTUDATOS ATTITÜD

CSAK ANYAGI CÉLÚ ATTITÜD

